

Функції детективів Бюро економічної безпеки України щодо забезпечення національних економічних інтересів

Доля Віталій Володимирович¹

Опубліковано	Секція	УДК
08.08.2024	Право	342

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13268472>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Стаття присвячена питанням аналізу функцій детективів Бюро економічної безпеки України щодо забезпечення національних економічних інтересів. Акцентовано увагу та аргументовано доведено, що від підсумків діяльності цих службових осіб істотно залежить характер і темпи перебігу низки важливих процесів у країні. В результаті чого, наголошено на важливості змістовного вивчення й дослідження адміністративно-правового статусу детективів. З огляду на широкоаспектність цієї категорії та явну складність у висвітленні всіх проблемних позицій першочерговим слушним кроком вбачається здійснення акценту якраз щодо функцій.

Із метою необхідного забезпечення повноти і всебічності розкриття тематики увага була сфокусована на таких позиціях, як власне функції з позиції самостійної категорії, характеристика національних економічних інтересів, визначення й дослідження цих функцій щодо вказаних службових осіб у предметній сфері. Такий вид і порядок висвітлення питань має забезпечити ефективне досягнення орієнтирів сформульованої мети.

Зокрема, було з'ясовано, що у контексті функцій доцільно вести мову про вектори цілеспрямованого впливу на поведінку учасників суспільних відносин за для досягнення поставлених завдань. Вони є похідними від завдань суб'єктів і покликані забезпечувати разове, або здебільшого системне виконання останніх.

Встановлено, що національні економічні інтереси доцільно позиціонувати як ключові запити більшої частини суспільства в економічній сфері. Їм властива змінність, котра продиктована актуальними запитами домінуючої кількості населення на певному етапі державного й самоврядного будівництва.

На основі попередньо отриманих результатів, у тому числі внаслідок аналізу чинного правового забезпечення запропонованого авторський перелік функцій детективів Бюро економічної безпеки України щодо забезпечення національних економічних інтересів. Перелік таких функцій налічує наступні базові позиції: 1) кримінально-процесуальна; 2) оперативно-розшукова; 3) охоронна; 4) підтримання правопорядку у сфері економічних відносин; 5) профілактична; 6) інші функції.

Ключові слова: діяльність, досудове розслідування, оперативно-розшукові заходи, службова особа, функціонування.

---

¹ аспірант кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки, Сумського державного університету (м. Суми, України), ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0007-0001-5252>

Functions of detectives of the Bureau of Economic Security of Ukraine regarding the provision of national economic interests

Abstract. The article is devoted to the analysis of the functions of the detectives of the Bureau of Economic Security of Ukraine regarding the provision of national economic interests. Attention is emphasized and it is argued that the nature and pace of a number of important processes in the country depend significantly on the results of the activities of these officials. As a result, the importance of meaningful study and research of the administrative and legal status of detectives was emphasized. In view of the wide-ranging nature of this category and the obvious difficulty in covering all problematic positions, it is considered the first and right step to focus on the functions.

In order to ensure the completeness and comprehensiveness of the disclosure of the subject, attention was focused on such positions as actual functions from the position of an independent category, characteristics of national economic interests, definition and research of these functions in relation to the specified officials in the subject area. This type and order of coverage of issues should ensure effective achievement of the guidelines of the formulated goal.

In particular, it was found that in the context of functions, it is expedient to talk about vectors of purposeful influence on the behavior of participants in social relations in order to achieve the set goals. They are derived from the tasks of the subjects and are designed to ensure one-time or, for the most part, systematic execution of the latter.

It has been established that it is appropriate to position national economic interests as the key requests of the majority of society in the economic sphere. They are characterized by variability, which is dictated by the actual requests of the dominant population at a certain stage of state and self-government constructions.

On the basis of previously obtained results, including as a result of the analysis of current legal support, the author's list of functions of detectives of the Bureau of Economic Security of Ukraine regarding the protection of national economic interests is proposed. The list of such functions includes the following basic positions: 1) criminal procedural; 2) operative and investigative; 3) security; 4) maintenance of law and order in the sphere of economic relations; 5) preventive; 6) other functions.

Keywords: activity, pre-trial investigation, operational and search measures, officer, functioning.

Вступ

Діяльність детективів Бюро економічної безпеки України (далі – БЕБ) спрямована на вирішення численного спектру складних завдань установи досягнення показників за якими є критично важливим у сучасних умовах. Від цього залежать низка інших факторів різної дії певні аспекти (прояви) котрих інтегровані до багатьох соціальних систем. При чому мовиться про широкий діапазон таких систем, які стійко функціонують задовольняючи персональні й колективні суспільні економічні інтереси, нерідко виходячи поза межі держави.

У свою чергу, від індикаторів цих систем залежать стан перебігу і характер процесів, важливих для життєдіяльності суспільства. Їх належне становище – критична умова для необхідного поступального розвитку й самої держави за різними векторами. Зазначене вкотре аргументовано доводить цінність ефективної діяльності згаданих службових осіб.

Під окресленим кутом зору виняткового значення набуває детальний аналіз функціонального навантаження детектива БЕБ. Змістовне розуміння їх функцій сприятиме чіткому усвідомленню ролі останніх у багатьох таких процесах. Це, в свою чергу, забезпечить всебічне і повне висвітлення проблемного питання. Внаслідок чого,

сформується теоретико-методологічне підґрунтя для подальшої розробки цієї тематики в межах нових напрацювань. Іншими словами, можна розраховувати на комплексне вивчення окреслених проблем з метою ефективного вирішення останніх в осяжному майбутньому.

Названі та інші істотні обставини доводять важливість порушеного питання на сучасному правотворчому етапі. Із огляду на це, обрану тематику слід вважати актуальною і такою, що вимагає уваги в рамках репрезентованого й решти потенційних досліджень.

Зважаючи на той безспірний факт, що БЕБ поки слушно вважати новою інституцією в системі органів державної влади, яка до того ж ще перебуває в процесі становлення представлена позиція не розкрита у належній мірі. В той же час, окремі дотичні питання перебували у полі зору таких авторитетних дослідників, як А. Білас [4; 5], О. Діденко [9], М. Єрмошенко [10], С. Завгородня [11], В. Онищенко й І. Рева [12], О. Солдатенко [6; 7], Л. Шевченко [13] та інші.

Мета пропонованої праці полягає в аналізі функцій детективів БЕБ щодо забезпечення національних економічних інтересів. Досягненню такої мети має сприяти вивчення питання власне функцій, як самостійної категорії, характеристики національних економічних інтересів, визначення й дослідження цих функцій щодо вказаних службових осіб тощо.

Результати

Відповідно до орієнтирів дослідження першочергово сфокусуємось на категорії «функції» з позиції адміністративно-правової науки. Зазначене має сприяти чіткому розумінню такої понятійної одиниці, що позитивно відобразиться на низці інших аспектів репрезентованого дослідження.

Зосереджуючи увагу на популярних тлумаченнях доцільно виділити наступні уніфіковані судження щодо змістовного наповнення вказаної дефініції: 1) явище, яке залежить від іншого явища, є формою його виявлення і трансформується відповідно до його змін; 2) робота кого-, чого-небудь, обов'язок, коло діяльності когось, чогось; 3) призначення, роль чого-небудь [1, с. 653; 2, с. 1552; 3]). У загальних обрисах слушно вести мову про вияв певної діяльності, націлений на забезпечення практичної реалізації котрогось питання. З досвіду правозастосовної роботи, доцільно вбачати і вплив на певні процеси у різні способи, що впливають із завдань установи, організації. Фактично, функціями окреслюються специфіка діяльності (функціонування) для досягнення певних цілей. Вони не можуть суперечити орієнтирам суб'єкта та мають забезпечувати отримання бажаних результатів. У випадку неможливості досягнення очікуваних підсумків типовим є зміна функціонального навантаження (за видовим і (або) кількісним критеріями), що, до слова, відповідає поширеним характеристикам цієї категорії.

Деякі із авторських суджень поділяє А. Білас, зауважуючи, що в аспекті правоохоронної діяльності країн ЄС, традиційно мовиться про ключові напрями впливу на регульовані відносини, зумовлені цілями і завданнями, уособлюючи саму сутність однойменної роботи [4, с. 5; 5, с. 12, 46]. Схожу за смыслом точку зору наводить О. Солдатенко вказуючи, що мову доцільно вести визначену законом діяльність суб'єкта кримінально-процесуальних відносин, яка характеризується рольовим призначенням останнього, заснованим на системі прав і обов'язків такого суб'єкта й цілком залежна від мети та завдань кримінального судочинства [6, с. 15; 7, с. 189]. Попри предметний орієнтир на кримінально-процесуальні відносини бачення юридичної природи функцій істотно не різняться від вищенаведених думок.

Із правової точки зору функціями варто вважати напрями санкціонованого впливу на поведінку учасників суспільних відносин за для досягнення поставлених завдань. Умовна прив'язка до завдань пояснюється тим, що самі функції розробляються з орієнтиром на останні, формуючи цілісну закономірну систему діяльності (функціонування) того чи іншого суб'єкта. Тобто, функції мають впливати із завдань й, відповідно, повинні забезпечувати разове, або, зазвичай, системне виконання останніх. Будь-яка альтернативна формація призводить до викривлення існуючих засад правового регулювання, що, своєю чергою, юридично унеможлиблює досягнення об'єктивних цілей.

Переконані, з-поміж іншого вказане доводить і важливість функцій у структурі елементів адміністративно-правового статусу суб'єктів правовідносин. Вбачається, що вони є одними з центральних компонентів із позиції функціональної життєздатності того чи іншого учасника.

Керуючись заданою черговістю векторів наукового інтересу для досягнення мети публікації сфокусуємо увагу на питанні національних економічних інтересів. Зазначена позиція також займає одну з центральних ролей серед діапазону автономних аспектів у рамках представленої наукової проблематики.

Так, реалізуючи перераховані ключові й деякі інші функції детективи виконують поставлені завдання для системного досягнення офіційно визнаної мети. У цьому сенсі, доцільно виокремити й дефініцію «національні економічні інтереси», котрі, на думку Я. Жаліло, чітко пов'язуються з економічним безпековим аспектом [8, с. 101-102] і, вважаємо, становлять основу законодавчо визначеної цілі власне діяльності БЕБ. У наукових джерелах такому поняттю не одноразово присвячувалась фахова увага. Серед дослідників, котрі пропонували бачення змістовного наповнення аналізованого терміну слід виділити таких, як О. Діденко [9], М. Єрмошенко [10], С. Завгородня [11], В. Онищенко й І. Рева [12], Л. Шевченко [13] й багатьох інших. Зупинимось й на самих трактуваннях аналізованої дефініції в різних публікаціях. Так, О. Діденко стверджує, що йдеться про реальні, зумовлені певними відносинами власності й принципом економічної вигоди мотиви та стимули діяльності суб'єктів ринку, внутрішні і зовнішні причини, що породжують ці інтереси, а також мету реалізації останніх [9]. М. Єрмошенко переконує, мовиться про необхідність забезпечення добробуту українського народу та посідання такого місця в світовому поділі праці, міжнародній торгівлі та фінансах, яке б відповідало її природним, трудовим та інтелектуальним ресурсам, сприяло реалізації потенціалу великої європейської держави [10]. С. Завгородня є прихильницею переконання про збалансовану сукупність економічних потреб життєдіяльності особи, суспільства та держави, які є основою для формування національних цілей, досягнення яких гарантує збереження та примноження національних цінностей, забезпечення економічного суверенітету та стійкого соціально-економічного розвитку [11, с. 44]. Цікавою є колективна думка В. Онищенко й І. Реви, які стверджують мовиться про полісистемну категорію, котра включає чітко визначені стратегічні орієнтири національної економіки, сформовані носіями та інститутами забезпечення економічних інтересів, спрямованих на підвищення рівня конкурентоспроможності, забезпечення національної безпеки держави та створення умов для добробуту населення [12, с. 7]. Л. Шевченко, у свою чергу, наголошує, що йдеться про усвідомлення суспільством чи державою важливих запитів соціально-економічного розвитку, пов'язаних із підвищенням функціональної ефективності господарської системи або вдосконаленням її структури, націлені переважно на реалізацію інтересів головних центрів політичного та економічного впливу [13, с. 17]. Ознайомлюючись та аналізуючи ці й інші твердження можемо відмітити, що, переважно, мовиться про ключові запити більшої частини суспільства в економічній сфері. Вони формуються, існують, трансформуються і

зникають на основі потреб домінуючої кількості соціуму на певному етапі державного й самоврядного будівництва. При чому, самі запити розробляються виходячи з розуміння реальних можливостей їх задоволення в осяжному майбутньому, що, нерідко, супроводжується появою документів стратегічного характеру. Більше того, вказані прагнення формуються виходячи з усвідомлення параметрів низки загальних і критичних для країни чинників (безпекових, геополітичних, політичних, правових, фінансових, територіальних, матеріально-технічних, ресурсних, соціальних, обґрунтованого бачення дійсної значимості реалізації певного інтересу для країни, регіону тощо). Тобто, певний намір, у аналізованій сфері, не може протирічити усталеним засадам державної безпекової діяльності, правової політики, мати сприятливе фінансове підґрунтя і таке інше.

За вказаної парадигми, досягнення цілей у рамках тих чи інших національних економічних інтересів – обов'язкова умова для забезпечення стійкості вітчизняної економічної системи від дії багатьох внутрішніх та зовнішніх загроз й сприяння необхідному поступальному розвитку останньої. Таке бачення призначення національних економічних інтересів відповідає офіційному розумінню поняття «економічна безпека», передбаченому абз. 1 п. 5 Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджених наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277 [14]. Відповідно, на державу покладається обов'язок всіляко санкціоновано забезпечувати (методами примусу й переконання) можливості безперешкодної реалізації зазначених інтересів. Ця думка відповідає переконанню згаданих вище В. Онищенко й І. Реви [12], які вказують, що держава є гарантом об'єктивізації цих інтересів [12, с. 6]. Мова, в тому числі, йде про створення й наділення необхідним правовим інструментарієм мережі публічних інституцій, прямо чи опосередковано задіяних у відповідних заходах (Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Міністерство економіки України, Державна митна служба України, Державна податкова служба України, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Державна служба фінансового моніторингу України та багато інших).

Безперечно, у цій системі своє важливе місце займає БЕБ, враховуючи адміністративно-правовий статус останнього. Відповідно, детективи виконуючи передбачені законодавством завдання й реалізуючи певні функції роблять важливий внесок із позиції можливості безперешкодної легальної реалізації тих чи інших національних економічних інтересів. Мається на увазі здійснення оперативно-розшукової діяльності і досудового розслідування кримінальних правопорушень, підслідних установі. Оскільки, успішне здійснення протиправних діянь у вказаній області викривлюватиме існуючу, офіційно схвалену систему координат щодо забезпечення стійкості економіки й сприяння її поступальному розвитку, в перспективі унеможливаючи повноцінне (або часткове) задоволення сформованих запитів соціуму у зазначеній сфері.

Виходячи з цього, сфокусуємо увагу вже на питанні власне функцій детективів БЕБ щодо забезпечення національних економічних інтересів. Принагідно відмітити, що, як зазначалося вище, вони обумовлюються завданнями саме детективів, які деталізуються порівняно із цією характеристикою самої установи. Для змістовного розуміння останніх слушно й виправдано зосередити увагу на профільні нормативно-правові акти, котрі формують засади для оперативно-розшукових заходів та досудового розслідування. Відповідно до ч. 1 ЗУ «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 р. № 2135-XII [15] завданнями однойменних міроприємств є пошук і фіксація фактичних даних про кримінально-карані діяння груп чи певних осіб, розвідувально-підривну діяльність іноземних спеціальних служб й організацій з метою превенції

правопорушень для цілей кримінального судочинства [15]. Ще одним важливим, законодавчо закріпленим завданням визнано отримання інформації в інтересах безпеки держави, суспільства та громадян [15], від підсумків реалізації котрого суттєво залежать ефективність протидії кримінальним правопорушенням у цілому та криміногенна обстановка в державі.

Перераховані завдання є обов'язковими до виконання, без винятків всіма, хто уповноважений провадити оперативно-розшукові заходи. При цьому, в контексті професійної діяльності детективів БЕБ, зважаючи на підслідність установи та враховуючи характер роботи установи, доцільно вести мову про наступні позиції: 1) пошук і фіксація фактичних даних про кримінально-карані діяння груп чи певних осіб; 2) отримання інформації в інтересах безпеки держави та суспільства. Виключення позиції щодо фіксації даних про розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій було зумовлено тим, що це прерогатива інших державних органів. Безперечно, можна згадати про деякі норми ст. 7 ЗУ «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 р. № 2135-XII [15], в якій містяться положення, що у разі виявлення ознак кримінального правопорушення відповідний оперативний підрозділ, за певних винятків, зобов'язаний, із додержанням процедурних форм, невідкладно направити матеріали до належного органу досудового розслідування [15], і це може свідчити й про випадки виявлення даних про розвідувально-підривну діяльність згаданих суб'єктів. Однак, у цій ситуації маємо усвідомлювати, йдеться про випадкове виявлення таких протиправних діянь. Тобто, слідуючи тематиці дисертації, детектив, або за його дорученням – оперативні підрозділи БЕБ (ч. 6 ст. 246 Кримінально процесуального кодексу України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [16] та абз. 11 ст. 5 ЗУ «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 р. № 2135-XII [15]) виконуватимуть інші завдання (продиктовані умовами відповідної підслідної статті) не переслідуючи намір виявлення відомостей про розвідувально-підривну діяльність.

Натомість, позиції щодо пошуку й фіксації фактичних даних про кримінально-карані діяння груп чи певних осіб і отримання інформації в інтересах безпеки держави та суспільства, на наше переконання, підпадають під аспект кримінально-правової охорони, закріплених, у тому числі в підслідних БЕБ статтях. Керуючись такими судженнями, сформованими на основі специфіки правової регламентації цієї області, запропоновано бачення завдань детектива, у рамках оперативно-розшукових заходів.

Відносно кримінально-процесуального закону, то, як відомо, загальними завданнями вказаного провадження визнаються «... захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура» (ч. 1 ст. 2 Кримінально процесуального кодексу України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [16]). Зважаючи на те, що вказаний кодифікований нормативно-правовий акт поширює власну дію на регламентацію відносин, котрі мають місце під час здійснення досудового розслідування та судового провадження слушно виокремити відповідні завдання. Переконані, до числа завдань виконуваних, під час перебігу стадії досудового розслідування, необхідно віднести такі: 1) охорона прав і свобод, а також законних інтересів всіх учасників кримінального провадження; 2) забезпечення швидкого, повного та неупередженого досудового розслідування. Зважаючи на офіційно визнану

структуру системи досудового розслідування можна припустити, що завдання названі нами вище можна включити до позиції із забезпечення повноти цих заходів. Однак, на наше переконання, слід репрезентувати саме такий діапазон завдань, беручи до уваги особливості оперативно-розшукових заходів в Україні.

Керуючись таким аргументованим розумінням завдань пропонується висловити переконання щодо функціонального навантаження детективів. Заслугове схвалення думка О. Користіна, який стверджує, в такому випадку, мова йде про предметний орієнтир функцій саме на забезпечення економічної безпеки держави. Вчений, у одній із своїх робіт, запропонував спектр функцій, які реалізують відповідні суб'єкти для захисту економічної складової. При цьому, дослідник наголошує на потребі диференціації останніх на основні й другорядні [17]. Критерієм поділу, на думку вченого, є прямий та побічний стосунки до заходів із протидії злочинності й діянь, котрі приводять до настання юридичної відповідальності. З огляду на це, перша група включає функції, які мають пряме відношення до вищезгаданих позицій (профілактична, захисна, охоронна, оперативно-розшукова, судовий розгляд справ тощо). Натомість, другорядні несуть побічний характер, але мають значення для широкого комплексу мір із забезпечення економічної безпеки держави. Серед їх видів називаються такі: контрольна, дозвільна, інформаційна, аналітична та методична, нормотворча, інші [17]. Вважаємо, ряд пропонованих функцій можуть бути взяті до уваги під час розробки власного переліку. Насамперед, йдеться про ті, що спрямовані на протидію злочинності, ураховуючи правове становище детективів БЕБ. У цей же час, мовиться про той спектр, що безпосередньо має відношення до правоохоронної роботи вказаних службових осіб, наприклад, залишаючи поза увагою судовий розгляд.

Виходячи з цього, пропонується репрезентувати такий спектр детективів БЕБ щодо забезпечення національних економічних інтересів: 1) кримінально-процесуальна; 2) оперативно-розшукова; 3) охоронна; 4) підтримання правопорядку у сфері економічних відносин; 5) профілактична; 6) інші функції. Реалізація вказаних функцій має системно й ефективно забезпечувати характеризовані вище національні економічні інтереси у виконанні аналізованих службових осіб.

Із-поміж іншого, наведений кількісний і видовий діапазони в повній мірі охоплює відповідні норми Кримінально процесуального кодексу України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [16] та ЗУ «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 р. № 2135-XII [15], які слугують правовою основою для діяльності детективів БЕБ. Тобто, слушно вести мову про сформовану теоретико-методологічну відповідність авторських доробків актуальним правовим установкам. У цьому сенсі побічно слушно вести мову й про формування основи для нових наукових досліджень із використанням отриманих і обґрунтованих висновків.

Висновки

Відповідно до поставленої мети досліджено проблематику функцій детективів БЕБ щодо забезпечення національних економічних інтересів. У рамках реалізації такої цілі змістовно і всебічно опрацьовано питання функцій, як самостійної категорії в адміністративно-правовій науці. Було з'ясовано й доведено, що мовиться про напрями цілеспрямованого впливу на поведінку учасників суспільних відносин за для досягнення поставлених завдань. При чому й самі функції обов'язково мають впливати із завдань і повинні забезпечувати разове, або, зазвичай, системне виконання останніх.

Також було розглянуто вагомий критичний аспект – національні економічні інтереси, котрі уособлюють ключові запити більшої частини суспільства в економічній сфері. До того ж, вони формуються, існують, трансформуються і зникають на основі

потреб домінуючої кількості соціуму на певному етапі державного й самоврядного будівництва та розробляються виходячи із реальних можливостей держави.

Заключною частиною дослідження стали безпосередньо питання самих функцій вказаних службових осіб за окресленим вектором. У межах цієї позиції було додатково проаналізовано профільне законодавство та на основі отриманих підсумків – запропоновано авторське бачення кількісного й видового складу однойменних функцій.

Список використаних джерел

1. Білодід І. Словник української мови: в 11 томах. Т. 10. 1979. С. 653.
2. Бусел В. та ін. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000. Київ ; Ірпінь : Перун. 2005. 1728 с.
3. «ФУНКЦІЯ». Орфографічний словник української мови. Веб-портал: Slovaronline. 2024. URL: <https://559.slovaronline.com/185456-%D0%A4%D0%A3%D0%9D%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%AF> (дата звернення: 22.07.2024).
4. Білас А. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Львів. 2016. 24 с.
5. Білас А. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Львів. 2016. 227 с.
6. Солдатенко О. Досудове слідство в Україні: становлення та перспективи розвитку : автоеф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ. 2006. 19 с.
7. Солдатенко О. Досудове слідство в Україні: становлення та перспективи розвитку : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ. 2006. 239 с.
8. Жаліло Я. До формування категоріального апарату науки про економічну безпеку. Стратегічна панорама. 2004. № 3. С. 97–104.
9. Діденко О. Теоретичне дослідження науково-методичних підходів до дослідження сутності поняття «економічний інтерес». Демократичне врядування. 2013. Вип. 12. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/feb/26830/didenko.pdf> (дата звернення: 22.07.2024).
10. Єрмошенко М. Національні економічні інтереси : реалізація і захист. Актуальні проблеми економіки. 2002. № 1–2. URL: https://nam.kiev.ua/ape/n_01_1-2/yermosh.htm.
11. Завгородня С. Національні інтереси в економічній сфері: сутність та побудова їх ієрархії. Аспекти публічного управління. 2015. № 1–2. С. 40–47.
12. Онищенко В., Рева І. Системний підхід у дослідженні національних економічних інтересів як чинника економічної безпеки держави. Економіка і регіон. 2013. № 4. С. 3–9.
13. Шевченко Л., Гриценко О., Макуха С. та ін. Економічна безпека держави: сутність та напрями формування : монографія. Харків : Право. 2009. 312 с.
14. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 р. № 1277 // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> (дата звернення: 23.07.2024).
15. Про оперативну-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 23.07.2024).
16. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 23.07.2024).

17. Користін О. Економічна безпека. навчальний посібник. Київ. 2010. URL: <https://westudents.com.ua/glavy/16492--1-pravoohoronn-organi-ta-pravoohoronna-dyalnst-zagaln-ponyattya-oznaki-klasifikatsya.html> (дата звернення: 24.07.2024).